

Uppföljning av gullstånds inom fyra lokaler i Kristianstads Vattenrike augusti 2007

Gullstånds Iglagrop 2007
Foto Karin Magntorn

Kjell- Arne Olsson

Inventeringen är utförd på uppdrag av Biosfärkontoret, Biosfärområde Kristianstads Vattenrike (projektansvarig Hans Cronert) och har bekostats av medel från Världsnaturfonden WWF.

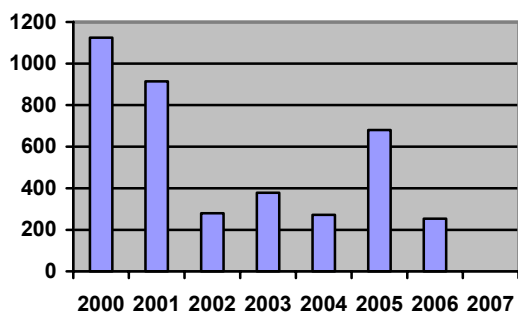
År 2000 inventerades ett antal lokaler för gullstånds i Kristianstads Vattenrike. För att kunna följa beståndsutvecklingen över en längre period har fyra lokaler valts ut för årlig kontroll. De fyra utvalda lokalerna är belägna vid Norra Lingenäset, på Härlövs ängar, vid Kvarnäsviden samt vid Lille sjö söder om Yngsjö. Lokalerna har valts ut för att de saknar hävd (förutom del av Norra Lingenäset där bete förekommer sedan 2003) och därför ger en bättre bild av "årsmånens" inverkan på blomningen än hävdade lokaler skulle ge. Årets räkning är den 7:e på de utvalda lokalerna.

Lokalernas lägen och areal är angivna med koordinater och utritade på kartor i gullståndsrapporten från 2000. Liksom tidigare har antalet blomskott inom lokalerna räknats.

Resultat 2007: Sannolikt som en följd av först vinterns och sedan sommarens kraftiga översvämning hittades **inte några gullstånds på de tre nordligaste lokalerna; Norra Lingenäset, Härlövs ängar och Kvarnäsviden.** Vid **Yngsjö**, som ligger nära kusten (och åns utlopp) påverkas inte så kraftigt av översvämningar. Någon form av angrepp har dock medfört att antalet gullstånds minskat här och i år hittades bara **tre blommande exemplar.**

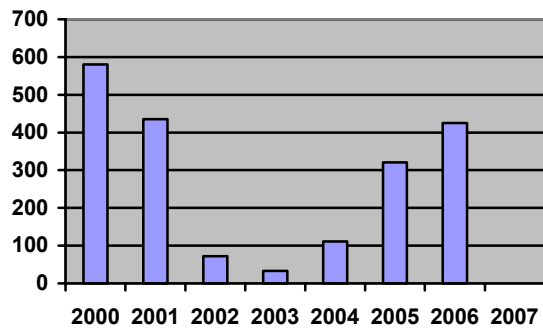
Norra Lingenäset

Vid besöket på Norra Lingenäset såg det avhägna området ut som en ö i en öppen sjö på grund av det extremt höga vattenståndet. Hela det hävdade området hade en öppen vattenspegel. Jag kunde inte notera ett enda exemplar av gullstånds, varken på den hävdade eller ohävdade delen av lokalen.

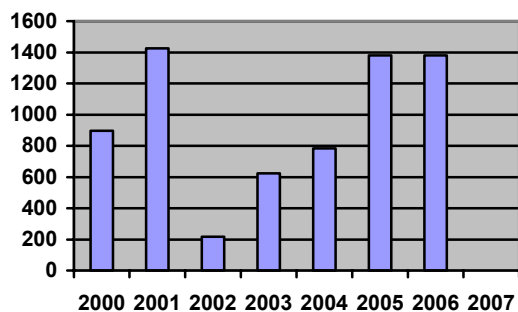
Härlövs ängar

Inom den utlagda provytan om ca 140 m² hade blomningen alltsedan bottenåret 2003 och fram till 2006 ökat. Vid besöket i augusti 2007 var hela området översvämmat och några blommande plantor av gullstånds kunde inte ses. Vid ett senare besök i september då vattnet sjunkit undan och det åter var möjligt att ta sig ut till provytan, kunde jag inte se något som helst spår av gullstånds. Även i det omgivande området och utmed Lillrännen var förhållandena de samma.

Kvarnäsvisken

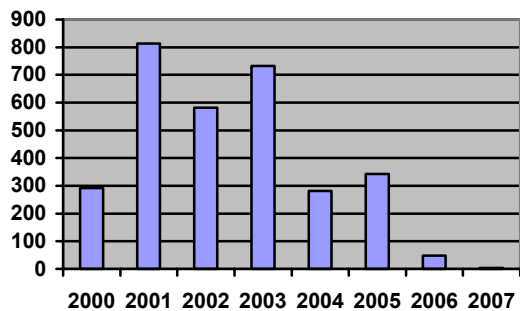
Bestånden längs Kvarnäsvisken har varit rikblommig de senaste åren, men 2007 var situationen densamma som vid Norra Lingenäset och Härlöv, dvs. inte en enda stängel av gullstånds kunde upptäckas. Vid mitt besök hade vattnet börjat sjunka undan så smått men det långa högvattnet hade gått hårt åt vegetationen. Det mesta var visset, brunt eller svart. Även andra sumpväxter tyckes ha haft en mycket dålig blomning under sommaren. Det mesta av den sumpskog och de videsnår som kantat strandkanten har röjts bort de senaste åren och gjort lokalen helt öppen. Området är nu även instängslat även om jag inte kunde se några betesdjur på lokalen.

Lille sjö

På den lilla lokalen vid Lille sjö var blomningen även i år mycket dålig. Den dåliga blomningen kan inte bero på högt vattenstånd då lokalen i år inte var mera översvämmad eller blötare än under normala år. I stället tycks det vara någon form av angrepp som gör att korgar och blad äts upp. I fjor spekulerade jag i att det kunde röra sig om ett svamp- eller insektsangrepp, men det är kanske mera troligt att det är sniglar som äter upp gullståndsstänglarna. I den höga och täta vassen, där de flesta stänglar brukar växa, hittade jag bara en enda, helt avskalad stängel. I den östra kanten av vassen som vetter öppet mot

sumpskogen fanns några gullståndsplantor som inte var angripna. Jag kunde dock bara notera 3 blommande exemplar där jag ifjor kunde räkna till 48 blommande stänglar.

Sammanfattning

Efter ett långvarigt högvatten mellan januari och mars 2002 var blomningen på lokalerna Norra Lingenäset, Härlövs ängar och Kvarnäsvisken mycket svag följande år och det tog flera vegetationssäsonger innan dessa bestånd hade återhämta sig. Även vintern 2006/2007 bjöd på långvariga högvatten vilket gjorde att jag våren 2007 förmodade att blomningen generellt sett skulle bli dålig även i år. Nu tillkom även ett extremt högvatten på mer än 1 möh från den 9 juli och en vecka in i augusti (9 juli–13 juli 1,65–1,76 möh) som helt tycks ha slagit ut tillväxt och blomning hos gullstånds på dessa tre lokaler. Sedimentation och avsättning av brunsvart material på den kvarvarande växtligheten har säkerligen bidragit.

Troligen har bestånden skadats allvarligt av vinterns och sommarens högvatten och man kan förmoda att blomningen 2008 kommer att bli mycket svag. Dock ska det bli mycket intressant att följa utvecklingen på dessa lokaler kommande år, liksom att se om tillbakagången p.g.a. angrepp fortsätter vid Lille sjö.